

Valmistelija Ari Niskanen, hallintojohtaja, 0400855924

Peruste Vuoden 2024 talousarvion laadinnassa on jatkettava viime vuosien tavoin varovaisuusperiaatteen noudattamista, vaikka vuosikate tulee taloussuunnitelman arvion mukaan olevaan hyvällä tasolla. Huomioitavaa on kuitenkin, että verotulot ja valtionosuudet tulevat tämän hetken arvion mukaan kasvamaan taloussuunnitelmasta noin 761 000 euroa (kuntaliiton arvio). Valtionosuudet kasvavat noin 592 000 ja verotulokertymä kasvaa noin 169 000 euroa taloussuunnitelmaan verrattuna. Valtionvarainministeriö on arvioinut Vaalan kunnan ensi vuoden valtionosuuksien suuruudeksi 5 508 000 €. Vuoteen 2024 talouteen liittyy epävarmuutta Pohteen vuokratulojen kertymästä ja valtionosuuksien määrästä. Meneillään olevissa hallitusneuvotteluissa on riskinä, että säästöt kohdistuvat myös valtionosuuksiin. Talousarvion ja -suunnitelman lähtökohtina ovat vuoden 2022 tilinpäätös ja vuoden 2023 toteuma. Vaalan kunnan vuoden 2022 tilinpäätös oli ylijäämäinen noin 1 960 000 euroa. Kumulatiivista ylijäämää on taseessa noin 4,9 miljoonaa euroa.

Kuluvan vuoden tulos on huhtikuun loppuun mennessä noin 273 000 euroa ylijäämäinen. Tuloksesta puuttuvat Pohteen alkuvuoden vuokratulot, osa palkkatuen maksatuksista sekä Verty-hankkeen maksatus. Tuloksen perusteella kuluvan vuoden talousarviossa pysyminen näyttää epävarmalta. Vuokratulot tulevat jäämään budjetoidusta. Mikäli Turkkiselän tuulivoimapuisto saisi kesään mennessä lainvoiman, voisivat sen rakennuslupamaksut kompensoida vuokratulojen kertymää. Talousarviossa tilikauden ylijäämän arviointiin olevan noin 1 712 000 euroa. Toimintatuotot ovat toteutuneet alkuvuonna 2023 selkeästi talousarviota pienempänä (17,4 %) ja toimintakulut ovat ylittäneet prosentilla talousarvion (35,4%).

Jotta vuoden 2023 toiminnan tulos toteutuisi talousarvion mukaisena, edellyttää se edelleen tiukkaa talouskuria sekä omien toimintatuottojen budjetin mukaista kertymää. Viimeisen verotuloennusteen mukaan meneillään olevan talousarviovuoden verotulot kasvavat noin 379 000 euroa budjetoidusta. Tähän suurin vaikuttava tekijä on kiinteistöverojen kasvu. Henkilöstökulujen kehitys loppuvuodesta on myös merkittävässä asemassa talousarviossa pysymisen kannalta. Huhtikuun tilanteen mukaan henkilöstökulut ylittävät tasaisen kertymän 0,6 % Kesäkuun alusta palkkoihin tulee 2,2 % yleiskorotus (OVTES 2,02 %) ja järjestelyeriä jaetaan 1,9 prosentin verran. Kesäkuun lopussa tulee maksuun vähintään 467 euron kertaerä. Lähivuosille on luvassa aikaisempia suurempia työehtosopimuksen mukaisia palkankorotuksia. Mahdollisia uusia rekrytointeja tulee harkita huolellisesti. Eläköityvien työtehtävät tulee arvioida tarkkaan; tilalle rekrytoidaan korvaava työntekijä, tehdään yhteistyötä naapurikuntien kanssa, tehtävä hoidetaan olemassa olevalla henkilöstöllä tai näiden yhdistelmällä. Lyhyisiin, alle kolmen päivän poissaoloihin otetaan sijaisia vain osastojohtajia kuultua.

Tiukkaa talouden seurantaan tulee jatkaa myös vuonna 2023. Tällä hetkellä yksi suurimmista kunnan taloutta rasittavista tekijöistä on edelleen kunnan kiinteistöjen korjausvelka ja joidenkin huonokuntoisten kiinteistöjen suuri

tasearvo. Sisäilmahaasteet ja korvaavien tilojen järjestely / remontoiminen tuovat myös taloudellisia kustannuksia.

Huhtikuun tuloksen mukaan kunnan toimintatuotot alittava tasaisen kertymän noin 283 000 eurolla. Toimintakulujen ylitys tasaiseen kertymään verrattuna on 542 000 €.

Koska vuoden 2023 talousarviota ei voida käyttää talousarvion laadinnan pohjana, nettoraamia ei aseteta. Jokaista osastoa tullaan tarkastelemaan erikseen ottaen huomioon joko vähenevä tai kasvava palvelutarve. Jokaisen vastualueen tulee laatia talousarvio tarkasti verraten sitä vuoden 2022 tilinpäätökseen ja arvioon vuoden 2023 tuloksesta. Kunnan tulopohjaa on vaikea arvioida, koska valtionosuudet selviävät vuodelle 2023 tämän vuoden syksyllä. Lisäksi ensi vuoden valtionosuuksiin liittyy hallitusneuvotteluissa leikkauspaineita. Osastojen kuluja tarkastellaan kriittisesti. Mahdollinen kulujen nousu täytyy perustua hyvinvoinnin ja / tai elinvoiman nousuun ja sitä kautta tulevaan budjettipaineen helpotukseen. Budjetin nousua voidaan perustella myös lakisääteisten tehtävien hoitamisella. Talousarvioon tulevat hankinnat tulee esitellä johtoryhmälle ja luottamushenkilöille. Hankinnoista pidetään tarvittaessa yleinen infotilaisuus alueen yrityksille. Talousarvion tulee pohjautua uuteen kuntastrategiaan. Tämän hetken talousarvion valmisteluun liittyy paljon epävarmuutta ja talousuhkia, joten tässä vaiheessa vuotta on syytä harkita tarkkaan päätöksiä, joilla vähennetään tulevia toimintatuottoja ja / tai lisätään tulevia kuluja. Johtoryhmä valmistelee alustavan talousarvion kunnanhallituksen 1. käsittelyyn, jossa kunnanhallitus antaa ohjeet talousarvion jatkokäsittelyyn.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Raiskila Miira
Päätösesitys	Kunnanhallitus hyväksyy talousarvion suunnitteluohjeet vuodelle 2024
Päätös	Hyväksyttiin